

Kanta-Hämeen romaniyhdistys ry

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2023

Yhdistyksemme on toiminut vuodesta 2015 lähtien Kanta-Hämeen romanien hyväksi. Vuosi 2023 on jo yhdeksäs toimintavuosi. Toiminnallamme pyrimme tiedottamaan viranomaisille sekä muille alueen toimijoille sosiaali- ja terveystieteiden työryhmän valmistelemaa romanipoliittista ohjelmaa (ROMPO2 ja ROMPO3) ja sen esittämien toimenpide-ehdotusten toteuttamista Kanta-Hämeen alueella. Lisäksi ohjelman tavoitteena on syrjinnän poistaminen puuttamalla romanivastaisuuteen.

Toimintamme tavoitteena on ollut kehittää ja vahvistaa Kanta-Hämeen romaniväestön keskinäistä yhteisöllisyyttä, osallistumista sekä yhdenvertaistumista romanien koulutuksen ja työllistymisen osalta sekä tarjota sekä pyrimme vaikuttamaan asenteisiin tarjoamalla romanikulttuurin tietoutta pääväestölle ja seutukunnan virkamiehille. Pyrimme myös tukemaan romanien sosiaalisia, kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia sekä vahvistamaan etenkin lasten ja nuorten romani-identiteettiä.

TOIMINNAN KUVAUS

Kulunut vuosi 2023 oli alkuvuodesta syksyyn asti toimintaa rajoittava ja voimavaroja koetteleva. Meillä ei ollut useisiin kuukausiin paikkaa eikä tiloja toimintaamme varten. Entiset tilat aiheuttivat työntekijöille päänsärky ym. oireita, jonka takia meillä ei ollut tiloja, kuin vasta syksystä lähtien 2023. Kykenimme järjestämään vain muutaman kuukauden työharjoittelijoille soveltuvaa toimintaa. Samoin ruokajakelu romaneille keskeytyi samoin kuin toimistovierailut.

Pystyimme kuitenkin kanavoimaan toimintaamme eri yhteistyötahojen sekä vapaaehtoisten toimihenkilöiden kautta. Saimme toteutettua useita yhteisöllisyyttä vahvistavia tapahtumia samoin kuin koulutustapahtumia pääväestön virkamiehille (ks. alla oleva toimintalista).

Loppuvuodesta, kun syyskuussa saimme Riihimäen kaupungilta omat tilat Öllerinkatu 5:stä. Näin toimintamme alkoi vilkastumaan ja pikkuhiljaa myös romaniväestön edustajia käymään uusissa tiloissa. Järjestimme perheleirin Hirvijärjen leirikeskuksessa toukokuussa ja toisen leirin Lopen seurakunnan leiritiloissa Oma Hämeen avustuksen turvin. Kykenimme järjestämään useita koulutustapahtumia sekä musiikki ja lauluesityksiä (ks. alla olevasta tiedoista). Myös romanikielen ja -kulttuurin taltiointi onnistui perheleirin sekä paikkakunta kotivierailujen kautta. Saimme kallisarvoista taltiointia kielestä sekä romanielämästä.

Toimintamme lähti syksyllä uusien tilojen myötä uuteen nousuun ja intoakin riittää edelleen romaniväestön olojen parantamiseksi. Olemme kiitollisia kaikesta meille myönnetystä avustuksesta, joita saimme mm. Oma Hämeeltä, Riihimäen kaupungin sos. osastolta, Suomen Romanifoorumilta, Romani Missiolta. Budjettimme ei ollut suuri, mutta avustukset mahdollistivat perheleirien pitämisen, joka lisäsi yhteisöllisyyttä. Ilman toimintaamme ei Riihimäen seudun alueella olisi yhtään romanien toimintaa edistävää ja yhteisöllisyyttä edistävää järjestöä. Joudumme toimimaan melko vähäisillä taloudellisilla resursseilla, mutta vapaaehtoisia henkilöitä on, jotka auttavat ylläpitämään toimintaa romanien hyväksi. Näyttää työstä on siinä, että meillä on hyvät yhteydet kaikkiin romaneihin tällä alueella ja saamme vaikutettu heihin. Etenkin vanhuksen käyttävät

meidän palveluitamme. Pyrimme kehittämään toimintaamme vanhusten lisäksi erityisesti lasten ja nuorten parhaaksi. Aikuisille romaneille olemme järjestäneet erilaisia koulutustilaisuuksia, joissa on voitu keskustella romanien elämään liittyvistä asioista.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Kanta-Hämeen romaniyhdistyksen toiminnalla on tärkeä asema romaniväestön puolesta puhujana ja toimijana. Olemme kyenneet pitämään yllä toimintaa vapaaehtoisten kautta. Meillä on kuitenkin haasteena saada rahoitusta palkattuja työntekijöitä varten erityisesti lasten ja nuorten harrastustoiminnan sekä ennaltaehkäisevän työn edistämiseksi. Vapaaehtoistyöllä ei voida tehdä kuin osa siitä, mitä voidaan tehdä, kun henkilöillä on aikaa ja resursseja hoitaa laajemmin asioita romanien elämän parantamiseksi. Meillä on haasteena myös parantaa meidän sosiaalisen median vaikuttavuutta, jotta yhdistyksemme näkyisi ja kuuluisi paremmin. Edelleen tarvitaan nuorten työnsaanti ja työharjoittelupaikkojen saamista vaikuttamalla alueella toimiviin työnantajiin. Nämä asiat tulevat olemaan erityisesti ensi vuoden haasteena.

TOIMINNAN ERITTELY

Lasten ja nuorten hyväksi toimintaa

Pyrimme ohjaamaan lapsia ja nuoria terveiden harrastusten pariin. Ennaltaehkäisevä toiminta on tärkeä. Etenkin kun romaninuorten keskuudessa huumeiden ja päihteiden käyttö on eri selvitystenkin mukaan kasvamaan päin (Romano Mission kenttäselvitys 2020). Järjestömme jäseniä on osallistunut nuorten etsivään työhön vieraillemalla kaksi kertaa kuukaudessa Riihimäen kaduilla. He ovat tarjonneet nuorille teetä ja mahdollisuutta keskustella nuorten elämää koskettavista asioista ja elämän arvoista. Mukana toiminnassa on entisiä päihteiden käyttäjiä, jotka ovat kokeneet elämänarvojen muutoksen ja kykenevät puhumaan nuorille ymmärrettävää kieltä. Työntekijöiden arvion mukaan he ovat kohdanneet yli 200 eri ikäistä ihmisiä kuukauden aikana. Osa nuorista on päihteiden käyttäjiä ja syrjäytyneitä ihmisiä. Suurin osa heistä vieraillee toistamiseen kahvilassa. Useiden nuorten ja henkilökunnan välillä on syntynyt luottamussuhteita kahvilassa ja kadulla tapaamiemme henkilöiden kanssa.

Samoin suhteillamme olemme saaneet kaksi romanityttöä harjoittelijoiksi K-kauppaan. Edelleen pari nuorta ovat päässeet suorittamaan merkonomin tutkintoa Hyvinkäällä. Heidän pitäisi valmistua tämän vuoden aikana. Samoin vähän yli 40 vuotias romaninainen on suorittanut lähihoitaja tutkinnon ja aikoo hakea sosionomi koulutukseen.

Yhdistyksemme jäsenmäärä on 34, mutta meillä on läheinen kosketus ja vaikutus Kanta-Hämeen romaneihin. joita arvioidaan olevan koko Kanta-Hämeen alueella perhettä vähintään n 500 ja Riihimäen seutualueella lähes 200.

Romanikielen opetuksen ja -kielen nauhoitusta

Vuonna 2023 jatkoimme romanikielen opettamista Riihimäen Peltosaaren koulun tiloissa kolmelle eri ikäryhmälle. Heille opettajana toimi romanitaustainen henkilö kerran viikossa. Lisäksi työharjoittelussa ja toimistossa oleville vapaaehtoisavustajille on pidetty romanikielen opetusta.

Lisäksi puheenjohtaja teki romanikieltä ja elämäkerrantaa taltioivan matkan Kouvolaan, Kotkaan, Helsinkiin, Riihimäelle. Nauhoituksia voidaan käyttää lasten ja nuorten romanikielen opetuksessa. Samoin elämäkerranta nauhat ovat äärimmäisen merkittäviä.

Romanileirit

Kirkon diakonityön johtaja diakonissa Eira Syrjälän sekä diakoni Heidi Syrjän johdolla järjestimme alueen romaneille virkistystä ja virikkeitä antavan leiripäivän Hirvijärven leirikeskukseen toukokuussa, mihin osallistui kaikkiaan nelisenkymmentä romania. Romano Missio oli yhtenä yhteistyötahona. Päivän aikana laulettiin, nautittiin luonnosta, syötiin hyvää ruokaa, seurusteltiin ja pidettiin messu. Yhteiset lauluhetket olivat kaikkein mielekkäin tapahtuma, jossa romaniryhmä soitti ja romanit lauloivat yhdessä ja yksin. Tämä loi tunnelmaa ja yhteisöllisyyttä.

Oman Hämeen avustuksen avulla pidimme romaniperheleirin Lopen, Launosen evl. srk:n leirikeskuksessa 11–13.08. Leirit tarjoavat mahdollisuuden myös romanikielen ja vanhemmilta romaneilta nauhoitettua elämäkokemusta. Äänitimme luentotilaisuuksia sekä vanhempien romanien laulua. Leirille osallistui 38 romania, joista vanhempia aikuisia oli 26 ja nuoria 12 . Lisäksi leirillä kävi 8 hlöä, jotka kävivät vierailulla ja osallistuivat joihinkin tapahtumiin. Suurin osa osallistujista oli hyvin kieltä puhuvia ja kulttuuri tietoisia. Leirillä yhteisöllisyys ja erityisesti vanhempien kulttuurinen tieto oli nuoremmille suurta henkistä pääomaa. Leirillä olevat antoivat kiitosta ja olivat tyytyväisiä yhteiseen olemiseen ja puuhasteluun sekä tiedon jakamiseen.

Romanikulttuurin sisällön ja historian tuntemuksen lisääminen.

Kaikkiaan pidimme neljä erillistä luentotapahtumaa, joissa luennot sisälsivät opetusta romanikulttuurista sekä -historiasta (ks. alla oleva luettelo). Koulutusta annettiin myös liittyen perhe- ja lastenkasvatukseen. Saavutimme luentojen kautta yli 300 kuulijaa.

- Luennot romanihistoriasta ja -kulttuurista evl. kirkon työntekijöille (60 hlöä) 11.1.2023.
- Tampereen seudun työväenopistolla 16.3 luennot (56 osanottajaa + netin kautta?)
- Romanikielinen jumalanpalvelus Puistolankirkossa 10.04. (romaneja sekä pääväestöä yht. 112 hlöä)
- Miesten leiri Naantalissa, leirikeskus Tapuli 22.-23.08, neljä luentoa liittyen perheisiin ja lastenkasvatukseen (yht. 63 romani)

Musiikki ja lauluesityksiä eri tapahtumissa

Romaniyhteisössä on vahvana romanimusiikki eri laulajien ja lauluryhmien kautta. Nuorilta romaneilta on ilmestynyt oma äänite ja nuoret ovat käyneet esiintymässä monissa eri tapahtumissa. Yhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöiden esiintymisiä oli vuoden aikana parisen kymmentä, joista huomattavampia olivat:

- Romanimusiikin hyväntekeväisyyskonsertti Tampereen Hervannan kirkossa 1.4. Ukrainan romanien hyväksi. Tilaisuudessa laului yhdistetty romanikuoro, joka koostui suuremmalta osalta Riihimäen seudun ja Tampereen alueen romaneista. Tilaisuudessa oli n. 600 kuulijaa.
- Uuden Vuoden vastaanottotapahtuma 31.12-1.1.2024 Riihimäellä kahden päivän tilaisuuksissa vieraili yhteensä yli 250 henkilöä.
- Kesäjuhlat yhdessä Riihimäen kotikirkon kanssa, jossa romanilaulu- ja soitinryhmä esiintyi 29–30.07 ja puheenjohtaja piti puheen. Tilaisuudessa oli yli päivien aikana noin 250 henkilöä.
- Ryttylän kansanlähetyksen Raamattukoululla eläkeläisten vuosijuhla, jossa yhdistyksen edustajana esiinnyimme laulajina 12.10 (n. 120)

Muu toiminta

- Pidimme yhdistyksen toiminnan kehittämiseksi aivoriihen Kaisa Liskin kotona 25.05
- Keräsimme romanikielen ja -kulttuurin materiaalia äänittämällä puhetta 11-13.8 pidettävältä leiriltä
- Nauhoituksia romanikielen taitajilta. Vierailut Riihimäki, Kouvola, Kotka ja Helsinki
- Olemme saaneet toimia asiantuntija sekä neuvonantaja tehtävissä seudullisen moniammatillisen romaniasiain työryhmän jäsenedustajina. Kokouksia on vuoden aikana pidetty kaksi ja puheenjohtajana toimii kaupungin johtaja sekä edustajat useista eri virkamiestahoista.

Toimintaan saadut avustukset:

- Oma Hämeestä, 4.500 € Romanien perheleiriä varten
- Riihimäen sos. puolen elinkeino lautakunta avusti 800 eurolla romaninuorten musiikkitoimintaa
- SRF myönsi avustusta 1.250 € romanileiriä varten 17.-18.05.2023
- Romano Missio tuki 500 eurolla Riihimäen romanileiriä

Yhdistyksen hallitukseen kuuluvat jäsenet 2023

- * Henry Hedman, puheenjohtaja, opetusneuvos, Helsingin yliopisto, Riihimäki
- * Seppo Kaski, vpj. Riihimäen Kotikirkon pastori
- * Heidi Hedman, parturi-kampaajaa, ravintolapäällikkö
- * Esa Santakallio, Riihimäen kaupungin robotiikan kehittämisjohtaja, Riihimäki
- * Allani Rantasalo, nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja, Riihimäki
- * Merts Lindgren, muusikko
- * Roni Rantasalo, myyntimies (2021 lähtien)

PAIKALLINEN JA VALTAKUNNALLINEN YHTEISTYÖ JA SIDOSRYHMÄT

- Kanta-Hämeen Romanit ry toimii yhteistyössä kaikkien niiden kanssa, jotka myötävaikuttavat valtakunnallisesti ja alueellisesti romaniväestön aseman yhdenvertaisuuden ja osallisuuden parantamiseen.
 - STM (Rompo2 ja Rompo3:n –ohjelmien toteuttaminen)
 - Opetushallituksen ohjausryhmässä edustajuus
 - Hämeen ELY-keskus (työllistämishanketoiminta)
 - Hämeenlinnan kaupunki
 - Romaniasioiden neuvottelukunta/STM
 - Romano Missio ry.
 - Riihimäen kaupunki
 - Helsingin yliopisto, suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuden laitos
 - Evl. kirkon diakoniatyön osasto /Riihimäki
 - Alueellinen Romaniasioiden neuvottelukunta, AVI
 - OPH (Romaniväestön koulutustoiminta)
 - Paikalliset PK-yritykset ja toimijat (työkokeilupaidat)
 - Suomen Romanifoorumi
 - Kotimaisten kielten keskus, KOTUS, romanikielen lautakunta
 - Riihimäen Kotikirkko/nuorisotyö
 - Riihimäen kaupungin nuorisotyö
 - Riihimäen evl. kirkon nuorisotyö

- Oma Häme
- 4 H projekti
- Suomen Romanifoorumi
- Seudullinen moniammatillinen romaniain työryhmän

Henry Hedman, pj

Seppo Kaski varapj